

Toitmisravi spetsialistide täiendkoolituste sertifitseerimise taotlemise ja hindamise kord

1. Sissejuhatus

Tervisekassa poolt rahastatavaid toitmisravi teenuseid saab osutada EstSPEN sertifitseerimiskomisjoni kehtiva täiendkoolituse sertifikaadiga toitmisravi spetsialist.

Esmast toitmisravi spetsialisti sertifikaati saab taotleda tervishoiutöötaja või raviprotsessi toetav spetsialist, kellel on kliinilise töö kogemus ja täienduskoolitustega omandatud toitmisravi spetsialisti kompetentsid. Taotlust saab esitada:

- arst;
- õde;
- ämmaemand;
- kehtiva kutsetunnistusega toitumisterapeut;
- kliinilise toitmise kriitilisi kompetentse tõendava kõrghariduse tunnistusega spetsialist;
- kõrgharidusega raviprotsessi toetav spetsialist, kellele on väljastatud *ESPEN final diploma, Life Long Learning (LLL) programme in Clinical Nutrition and Metabolism*.

Täiendkoolituse sertifikaati saab taotleda kaks kord aastas ning sertifikaat väljastatakse 5 aastaks otsuse tegemise hetkest (kehtivus 60 kuud). Spetsialistide resertifitseerimine toimub taotluse alusel.

Toitmisravi spetsialistide (re)sertifitseerimist viib läbi EstSPENi sertifitseerimiskomisjon, kes kinnitab, et antud isik on läbinud toitmisravi kompetentse tõendavad täiendkoolitused ja praktika ning võib järgneval viiel aastal osutada Tervisekassa poolt rahastatavaid toitmisravi teenuseid järgides selleks määruses kehtivaid nõudeid.

2. Sertifitseerimiskomisjon

Sertifitseerimise läbiviimiseks kinnitab EstSPEN juhatus vähemalt viieliikmelise tähtajalise sertifitseerimiskomisjoni seitsmeks aastaks. Komisjoni sekretär valitakse lepingulise partnerina alates 2024. a. sügis. Vajadusel kaasatakse sertifitseerimiskomisjoni EstSPEN juhatuse otsusega sõltumatuid eksperte.

Koosseis 2023–2030. aastal:

- Aaro Nursi, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, komisjoni esimees
- Hanna-Liis Lepp, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, (komisjoni sekretär 2023-2024)
- Alastair Forbes, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, Tartu Ülikool, sõltumatu ekspert
- Siiri Oad, Galina Kappo, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
- Maarja Lember, Birgit Kiilaspää, SA Tallinna Lastehaigla
- Beata Hanesoo, AS Ida-Tallinna Keskhaigla
- Kadri Bobrovski, AS Ida-Tallinna Keskhaigla (2024), komisjoni sekretär al 2024. a.
- Angelika Lall; Oivi Uibo, SA Tartu Ülikooli Kliinikum

- Siret Saarsalu, Rahvatervise Akadeemia
- Susan Sündema, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (2023–2025)
- Liivi Maddison, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (sõltumatu ekspert kuni 2023)

3. Sertifitseerimiskord ja -tasu

(Re)sertifitseerimine toimub regulaarselt kaks korda aastas: märtsis ja oktoobris. Taotlusdokumendid tuleb esitada nõuetekohaselt elektroonselt digiallkirjastatuna 1. märtsiks või 1. oktoobriks aadressile sert@estspen.ee Korreksete dokumentide läbivaatamine ja otsuste tegemine vältab 45 päeva.

Kõik taotlused vaatab esmalt läbi komisjoni sekretär, kes esitab nõuetekohased taotlused anonüümselt iseseisvaks hindamiseks kahele hindajale, kellest vähemalt üks omab kehtivat tootmisravi täiendkoolituse sertifikaati. Kahe hindaja otsuse erinevuse korral kaasab komisjoni sekretär kolmanda hindaja. Hindajad ja otsused kinnitab sertifitseerimiskomisjon. Sertifitseerimiskomisjoni otsuse vaidlustamise korral saadetakse küsimus edasi sõltumatule eksperdile ja edasist käsitlust arutab EstSPENi juhatus. Kolmas hindaja ja ekspert peavad omama kehtivat tootmisravi täiendkoolituse sertifikaati ja vähemalt 5-aastast erialast praktilist töökogemust.

(Re)sertifitseeritud tootmisravi spetsialistile väljastatakse sertifikaat ning info selle kehtivuse kohta kantakse EstSPENi andmekogusse ja avaldatakse EstSPENi kodulehel.

(Re)sertifitseerimine on tasuline. Tasu määrab EstSPENi juhatus. Info avaldatakse EstSPENi kodulehel. 2024. aastast on tasu suurus 150 EUR (lisa 3. Sertifitseerimise kulukalkulatsioon). Tasuda ülekandega EstSPENi arveldusarvele EE081010220074883010, selgitusse märkida taotleja nimi ja “sertifitseerimistasu”.

Juhul kui taotlus ei saa hinnata, kuna esitatud dokumentatsioon ei vasta nõuetele, arvestatakse taotluse läbivaatamise kuludeks 15% sertifitseerimistasust ja taotleja avalduse alusel tagastatakse sellest 85%. Täiendavate dokumentide või nõuete täitmise vajaduse korral on taotlejal võimalik puuduolevaid dokumente esitada ühel korral ilma lisatasu maksmata. Kui taotleja soovib sertifikaati taotleda korduvalt järgmises taotlusvoorus, võib ta makstud sertifitseerimistasu jätta ettemaksuks ning lisaks tuleb tasuda taotluse läbivaatamise kulu 15%.

4. Sertifitseerimiseks nõutav täiendkoolitusmaht ja töökogemus

Nõutav minimaalne haiguspuhuse tootmisravi täiendkoolitusmaht **jätkavale** tootmisravi spetsialistile ja resertifitseerimise taotlemise korral viimase 5 aasta jooksul on 6 EAP (156 akadeemilist tundi), millest vähemalt pool on läbitud kontaktõppena ja mille puhul arvestatakse osaliselt ka erialast koolitus- ja teadustööd.

Nõutav minimaalne haiguspuhuse tootmisravi täiendkoolitusmaht **alustavale** tootmisravi spetsialistile viimase 5 aasta jooksul on 6 EAP (156 akadeemilist tundi), millest vähemalt pool on läbitud kontaktõppena. Lisaks peab taotleja olema läbinud minimaalselt 12 kuud kliinilist praktikat, mille jooksul juhendaja tõendab taotleja kõikide kriitiliste tootmisravi kompetentside olemasolu. Praktika läbimist kinnitavad juhendajad, kes on sertifitseeritud tootmisravi spetsialistid.

Hindamisel võetakse arvesse nõuetekohaselt etteantud formaadis (EstSPENi kodulehel eeltäidetud Excel-tabel, lisa 1) esitatud haiguspuhuse tootmisravi täiendkoolitusmahud

töötavale ja alustavale toitmisravi spetsialistile (**6 EAP st 156 akadeemilist tundi**) alljärgnevalt:

- kriitilised kompetentsid – haiguspuhuse toitmisravi kompetentse otseselt andvad koolitused (aktsept $\geq 50\%$ kogumahust st ≥ 78 akadeemilise tunni);
 - Nende seas arvestatakse 10 valdkonna koolituste läbimist: 1. suukaudne toitmisravi (ST) ja dietoloogia; 2. enteraalne toitmisravi (ET); 3. parenteraalne toitmisravi (PT); 4. toitmisravi túsistuste tundmine ja nende käsitlemine; 5. kliiniliste sh kriitiliste seisundite hindamine; 6. toitumuse hindamine; 7. toitmisraviplaani koostamine; 8. toitmisravi dokumentatsioon ja juhendid Eestis; 9. eetilised ja psühholoogilised küsimused; 10. toitmisravi korraldus, koostöö ja areng.
- erialased kompetentsid – valdkondliku tööd toetavad muud kliinilise kompetentse suurendavad koolitused (aktsept 0-25% kogumahust st kuni 39 akadeemilist tundi);
- muu kliinilise toitmise alane õppe- või teadustegevus (aktsept 0-25% kogumahust, st kuni 39 akadeemilist tundi).

Täiendkoolitusena arvestatakse EstSPENi, rahvusvaheliste ja toitmisravi erialaseltside, TÜ kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskuse, rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide ning tervishoiuasutuste poolt korraldatud koolitusi. Toitmisravi kriitiliste kompetentside valdkonnas aktsepteeritakse ka teisi koolitusi kui neid viib läbi kehtiva sertifikaadiga koolitaja või rahvusvaheliselt tunnustatud toitmisravi erialaspetsialist. Arvesse lähevad osalustõendusega koolitused koos akadeemiliste tundide arvu ja programmi ning välja toodud formaadiga (kontakt- või veebikoolitus), mille alusel saab hindaja kinnitada kriitiliste kompetentside täiendkoolituste läbimise mahtu.

Jätkav sertifikaati taotlev spetsialist on töötanud toitmisravi valdkonnas iseseisvalt vähemalt 24 kuud viimase 5 aasta jooksul ja omab iseseisvaks tööks kõiki kriitilisi toitmisravi kompetentse. Jätkaval spetsialistil võetakse taotluse hindamisel nii praktika kui täiendkoolituse osas osalises mahus arvesse ka tema erialast koolitus- ja teadustööd (lisatud ülevaate alusel). Taotleja tõendab resertifitseerimisel praktikat kõikides toitmisravi kriitilistes kompetentsides töökogemusega CVs või töökogemuse puudumisel juhendaja kinnitusega praktika läbimisest sh 10 dietoloogilise, 10 enteraalse ja 10 parenteraalse toitmisraviplaani koostamist. Kinnitusvorm on leitav EstSPENi kodulehel (lisa 2).

Töökogemust hinnatakse 5 viimase aasta põhjal, mille kirjeldus on lisatud CVsse. Taotleja viibimisel vanemapuhkusel summeeritakse nii töökogemus kui täiendkoolituste läbimiseks ette nähtud aeg vanemapuhkusel viibitud ajaga (arvestades osalises mahus ka täiendkoolitusi ja praktikat, mis on läbitud enne vanemapuhkusele jäämist).

5. Sertifitseerimiseks nõutav praktika

Alustav sertifikaati taotlev spetsialist omab vähemalt 12 kuud kliinilist praktikat, mille käigus on omandanud ja tõendanud iseseisvaks tööks vajalikud kriitilised toitmisravi kompetentsid, mis on jaotatud kümneks valdkonnaks ja on tõendatud juhendaja(te) kirjaliku kinnitusega (kinnitusvorm leitav kodulehel, lisa 2). Kriitiliste kompetentside omandamiseks tuleb koostada 10 toitmisraviplaani igas järgnevas valdkonnas: dietoloogiline, enteraalne ja parenteraalne (kokku 30 toitmisraviplaani). Juhendaja peab olema kehtiva toitmisravi spetsialisti sertifikaadiga vastava kompetentsi valdkonnas eelneva 24 kuu jooksul tegutsenud spetsialist. Juhendajaid võib olla rohkem kui üks.

6. Sertifitseerimise ja hindamise protseduur

Läbitud täiendkoolituste sobivust ja kuuluvust hindab esmalt taotleja (eeltäidetud tabelis) ning seejärel sertifitseerimiskomisjoni sekretär, kes vaatab esmaselt läbi kõik saabunud taotlused ja koostab taotlejale esmase vastuse 10 päeva jooksul. Kui esitatud taotlus ei vasta nõuetele (puuduvad nõutud dokumendid, esitatud täiendkoolitusmahud ei ole piisavad), palub sertifitseerimiskomisjoni sekretär taotlejal dokumentatsiooni 5 päeva tööpäeva jooksul täiendada.

Sertifitseerimiskomisjon sekretär koondab taotlused anonüümselt koos esmase infoga hindamistabelisse, millele on juurdepääs kõikidel sertifitseerimiskomisjoni liikmetel.

Sertifitseerimiskomisjoni sekretär märgib eraldi tabelisse taotluste hindajad arvestades võimalike taotleja-hindaja huvide konflikte (sugulane, töökaaslane, juhendaja, jm.).

Sertifitseerimiskomisjon sekretär määrab taotlustele hindajad ning saadab taotlused (sh taotlejalt laekunud täiendused) e-kirjaga hindajatele, kes hindavad laekunud taotlust üksteisest sõltumatult.

Hindajad vaatavad läbi neile saadetud taotlused ja vajadusel palub taotlejalt anonüümsuse säilitamiseks sertifitseerimiskomisjoni sekretäri vahendusel täiendavat infot.

Hindajad annavad hinnangu taotleja poolt taotluses välja toodud koolitustele kontrollides nii läbitud koolituste sisu ja mahtu akadeemilistes tundides kui koolituste liigitamise. Hindajad vaatavad taotluse läbi 20 päeva jooksul ning esitavad hindamistulemused sertifitseerimiskomisjoni sekretärile.

Kui taotleja on läbinud taotlusvoorus haiguspuhuse toitmisravi kriitilisi kompetentse piisavas mahus (min 156 akadeemilist tundi), pole vaja teiste täiendkoolituste sisu ja mahtu hinnata.

Kolmas hindaja (ja vajadusel sõltumatu ekspert) vaatavad taotluse läbi 7 päeva jooksul ning esitavad hindamistulemused sertifitseerimiskomisjoni sekretärile.

Sertifitseerimiskomisjon kinnitab hindamistulemused ja hindamistulemuste protokollid. Positiivse vastuse korral väljastatakse taotlejale sertifikaat viieks aastaks alates seda kinnitava koosoleku otsusest. Negatiivse otsuse korral annavad nii hindajad kui sertifitseerimiskomisjon taotlejale soovitusel järgmises voorus täiendatud taotluse esitamiseks.

Sekretär teavitab taotlejaid hindamiskomisjoni otsusest e-kirjaga. Sertifikaadid allkirjastab komisjoni esimees ja sekretär ning väljastab selle e-kirjaga või posti teel.

Sertifitseerimiskoosolekud protokollitakse ja protokollid säilitatakse EstSPENi juhatuse poolt 10 aastat. Taotlusdokumendid säilitatakse EstSPENi juhatuse poolt 5 aastat.

7. Esitav ja säilitatav dokumentatsioon

Taotlejal tuleb tähtajaliselt esitada sertifitseerimiseks järgmised dokumendid koos digiallkirjastatud konteineris:

- CV eesti keeles koos senise toitmisravi alase töö kirjeldusega;
- EstSPENi vormil (kättesaadav EstSPENi kodulehel) ülevaate täiendkoolituste kohta koos infoga koolituse toimumise aja, korraldaja, programmi ja koolituse kestvuse kohta. Taotleja määratleb vastavalt näidetele oma koolitused ja liigitab need sobivasse kompetentsi lahtrisse (kriitilised, erialased ja muud kompetentsid);

- läbitud täiendkoolituste tunnistuste koopiad (elektrooniliselt) eesti/inglise keeles;
- juhendaja(te) poolt täidetud ja digiallkirjastatud kinnitus läbitud praktika ja taotleja kompetentsuse kohta haiguspuhuse toitmisravi kriitiliste kompetentside osas iseseisvaks tööks;
- sertifikaadi taotlemise tasu maksekorralduse koopia;
- kui taotleja emakeel ei ole riigikeel, tõendab ta eesti keele oskust praktika käigus ning seda kinnitab juhendaja.